

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริโภค

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory of Consumption) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes หรือเรียกว่า ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ การที่ประชาชนส่วนรวมจะใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคมากขึ้นหรือน้อยลงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภค ซึ่งพิจารณาได้จากฟังก์ชันการบริโภค ดังนี้

$$C = a + bY_d$$

โดยที่

C = การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a = การบริโภคที่ขึ้นอยู่กับรายได้ (Autonomous Consumption)

b = ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC)

Y_d = รายได้ที่นำไปอุปโภคและบริโภค (Disposable Income)

โดยมีปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการซื้อของผู้บริโภคดังนี้

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural factor) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมที่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ถ้าหากวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปก็จะก่อให้เกิดแบบแผนการบริโภคแบบใหม่

2. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factor) คนที่อาศัยอยู่ในสังคมย่อมเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลที่ผู้บริโภคเกี่ยวข้องด้วยจะมีอิทธิพลต่อการบริโภคของเขาทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งกลุ่มคนที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมากที่สุด คือ ครอบครัว เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวจะมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าร่วมกัน

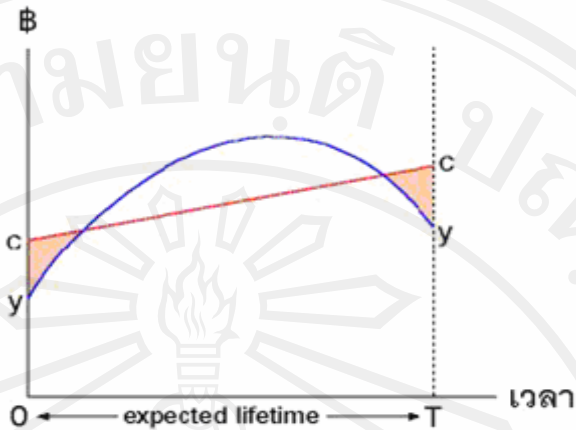
3. ปัจจัยด้านบุคคล (Personal Factor) รูปแบบการบริโภคของบุคคลย่อมแตกต่างกันตามปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งประกอบด้วยด้านประชากรและเศรษฐกิจ ด้านประชากร ได้แก่ อาชีพ เพศ เป็นต้น และด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ อาชีพ ทรัพย์สิน เป็นต้น ดังนั้น ถึงแม้จะเป็นคนครอบครัวเดียวกันก็อาจมีการบริโภคที่แตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละคน

4. ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Factor) เช่น การรับแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่เกิดในตัวบุคคลหรือเกิดจากสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังรวมถึงการเรียนรู้ ความเชื่อและทัศนคติของคนที่ตั้งสมมติ

ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ก่อให้เกิดการบริโภคที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าที่ตนสนใจและสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคได้มากที่สุด และเมื่อมีการตัดสินใจซื้อในแต่ละครั้งผู้บริโภคจะทำการเปรียบเทียบเหตุและผลควบคู่กันไปด้วยเสมอ

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Theory of Consumption) ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย James S. Duesenberry ความเชื่อตามแนวคิด เชื่อว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้สัมพัทธ์ (relative income) คือ ลักษณะที่ 1 บุคคลจะพยายามรักษาระดับการบริโภคของเขาให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคเฉลี่ยของสังคม โดยถ้าบุคคลมีรายได้ต่ำ สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคเทียบกับรายได้จะอยู่ในระดับสูง (APC สูง แต่ APS ต่ำ) เพื่อรักษาน้ำตาในสังคม ซึ่งสามารถอธิบายฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้น $APC > MPC$ ส่วนบุคคลที่มีรายได้สูง สัดส่วนการบริโภคดีังกล่าวจะอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบริโภคก็จะค่อนข้างต่ำ (APC ต่ำ APS สูง) ซึ่งสามารถอธิบายฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้นว่า $APC < MPC$ และลักษณะที่ 2 การบริโภทยังขึ้นอยู่กับระดับการบริโภคในคาบเวลาก่อนหน้านี้ คือ คราวเรือนจะพยายามรักษามาตรฐานการครองชีพของตนให้สูงขึ้นเท่าที่เคยบรรลุถึงช่วงเวลาที่ผ่านมา การลดการออมลงจะง่ายกว่าการลดระดับการบริโภค ดังนั้นเมื่อรายได้ลดต่ำลงการบริโภคจึงเพิ่มสูงขึ้น ($APC > APS$)

3. ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption) ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Franco Modigliani ร่วมกับลูกศิษย์ของเขาอีก 2 คน คือ Albert Ando และ Richard Brumberg แนวคิดนี้ไม่เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้นตามแนวความคิดของ John Maynard Keynes แต่ควรขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มากกว่าหากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่ง ๆ ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

จะเห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุขัยจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัย โดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพடுத்தเงินเป็นผู้ก่อนนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดเชยหนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต นั่นคือ คราวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลอายุน้อยหรืออยู่ในวัยสูงอายุจะมีค่า APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) สูง ในขณะที่ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลในวัยกลางคนจะมีค่า APC ต่ำ ถ้าหากพิจารณาในแง่ของการตัดสินใจเพื่อการบริโภคของครัวเรือนแล้ว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต ซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีตปัจจุบัน และอนาคตของครัวเรือน

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีค่าจ้าง

ทฤษฎีค่าจ้างที่แท้จริง หมายถึง ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินตรา เมื่อพิจารณาถึงความสามารถที่นำไปใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการได้จำนวนหนึ่งตามมูลค่าของเงินในช่วงเวลานั้น อัตราค่าจ้างในแต่ละปีย่อมแตกต่างกัน เพราะราคาสินค้าเปลี่ยนแปลง ทำให้รู้สึกกันโดยทั่วไปว่าค่าของเงินเปลี่ยนแปลงไปด้วย อีกนัยหนึ่งคือ อำนาจของค่าจ้างได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอำนาจของค่าจ้างนั้นหมายถึง มูลค่าที่แท้จริงของค่าจ้างที่เป็นตัวเงินตราในระยะเวลานึงที่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อซื้อ

สินค้าและบริการได้ และเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างช่วงเวลาต่างๆกัน โดยคำนวณซึ่งอาศัฐานของตัวเลขดัชนีราคา (Price Index) หรือดัชนีค่าครองชีพ (Cost of Living Index) หรือดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer's price Index) ตัวอย่างเช่น ดัชนีค่าครองชีพในปี พ.ศ. 2541 เป็น 100 และในปีพ.ศ. 2545 เป็น 120 แต่ค่าจ้างในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2545 ยังเป็น 36,000 บาท เท่ากันอยู่

$$\text{อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของในปี พ.ศ. 2541} \quad 36,000/100 = 360$$

$$\text{อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของในปี พ.ศ. 2545} \quad 36,000/120 = 300$$

ดังนั้นอัตราค่าจ้างที่แท้จริงของทั้งสองปีจะได้ 360 และ 300 ตามลำดับ จึงเห็นได้ชัดว่าอัตราค่าจ้างในปี พ.ศ. 2545 ต่ำกว่าในปี พ.ศ. 2541 และยังแสดงให้เห็นว่าค่าจ้างในปีพ.ศ. 2545 ต่ำกว่าในปี พ.ศ. 2541 ทั้งๆที่อัตราค่าจ้างที่เป็นตัวเงินก็ยังคงอยู่ในระดับเดียวกันคือ 36,000 บาท สภาพเช่นนี้ทางเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า ภาพลวงตาทางการเงิน (Money Illusion) การหาอัตราค่าจ้างที่แท้จริงจะทำให้เราทราบถึงอำนาจของการซื้อของค่าจ้าง หากประชาชนมีอำนาจการซื้อ มาก หมายถึงความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆได้จำนวนมากเนื่องจากราคาสินค้าถูกลง แต่หากอำนาจการซื้อน้อย หมายถึง ความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการในจำนวนที่น้อยเนื่องจากราคาสินค้าราคาสูง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า อำนาจการซื้อที่น้อยหมายถึง ความสามารถของค่าจ้างที่จะสามารถซื้อสินค้าและบริการต่างๆได้ในปริมาณที่มากหรือน้อย

2.1.3 แนวคิดตลาดแรงงานภายใต้การจัดการ

แนวคิดตลาดแรงงานภายใต้การจัดการ คือ ตลาดแรงงานที่รัฐเข้ามาควบคุมจัดการเพื่อป้องกันการสมรู้ร่วมคิดกระทำการครอบงำทางเศรษฐกิจ แต่รัฐก็จะส่งเสริมให้ระบบการผลิตมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยอาศัยการแข่งขันกัน อีกประการหนึ่งก็เพื่อให้การกำหนดค่าจ้างเป็นไปโดยระบบภาคี ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายรัฐบาล ร่วมกันพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่าตลาดแรงงานแบบนี้เป็นตลาดที่ขาดความสมบูรณ์ที่สุด เพราะถึงแม้ว่ารัฐบาลจะส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยและป้องกันการผูกขาด แต่ก็ไม่ใช่การแข่งขันโดยเสรี เพราะทั้งสหภาพแรงงานและสมาคมนายจ้างก็ยังคงเป็นองค์กรที่มีขึ้นตามกฎหมายและมีอิทธิพลไม่น้อยในการกำหนดค่าจ้างที่สูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย แต่การต่อรองระหว่างลูกจ้างกับนายจ้างก็ยังคงได้รับการควบคุมและจำกัดขอบเขตโดยรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ฉะนั้นบางส่วนของตลาดแรงงานจึงตกอยู่ภายใต้การจัดการของปัจเจกชน บางส่วนก็อยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันนายจ้างหรือของสถาบันลูกจ้าง แต่บางส่วนก็อยู่ภายใต้การควบคุมของภาครัฐ และบางส่วนก็อยู่ภายใต้การจัดการร่วมกันแบบไตรภาคี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพัตรา ภูรินันท์ (2544) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคก่อนและหลังวิกฤตและความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการบริโภคก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยแยกตามกลุ่มอาชีพไม่รวมเกษตรกร ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 293 ตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume, MPC) และความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average Propensity to Consume, APC) โดยการศึกษาพบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยลดลงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจประมาณ 9.27% จึงจำเป็นต้องหารายได้จากแหล่งอื่นมาช่วย เช่น การขายประกันและการขายอาหาร เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมในการใช้จ่ายพบว่า การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นค่าใช้จ่ายสูงสุดได้ลดลง ค่าใช้จ่ายในด้านที่อยู่อาศัย, ค่าใช้จ่ายเพื่อการบันเทิง และค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาโรคลดลงมากที่สุด ในขณะที่ค่าใช้จ่ายบางประเภทกลับเพิ่มสูงขึ้น เช่น ค่าผ่อนรถจักรยานยนต์ ค่าการศึกษา และค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า, ค่าประปา เป็นต้น ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจประชาชนจะพยายามลดค่าใช้จ่ายทุกประเภท แต่ค่าใช้จ่ายบางชนิดไม่สามารถลดลงได้ เช่น ค่าอาหารและค่าน้ำมัน นอกจากนี้ประชาชนยังได้รับผลกระทบอย่างอื่น เช่น การปรับลดโบนัส การไม่ขึ้นเงินเดือน จึงต้องมีการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง การวิเคราะห์ ความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้ายของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่หลังวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า MPC ของสินค้าอุปโภคบริโภคของอาชีพอุตสาหกรรมและบริการจะมีค่าสูงกว่าอาชีพอื่น ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า APC ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชนจะมีค่าสูงที่สุดในการบริโภคสินค้าทุกหมวด ส่วนอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีค่า APC ต่ำที่สุดในการบริโภคสินค้าทุกหมวด สรุปคือ ประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 81.9 ได้รับผลกระทบทางด้านรายได้อันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ

จรัลวัฒน์ คมเสวต (2547) ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของข้าราชการก่อนและหลังการปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยปรับขึ้นเมื่อเดือน เมษายน พ.ศ. 2547และทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายระหว่างข้าราชการระดับซี 1-7 และข้าราชการระดับซี 8 ขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วย การใช้จ่ายเงินเพื่อการอุปโภคบริโภค การออม และการลงทุน เพื่อนำมาคาดการณ์ถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ภายหลังการปรับขึ้นเงินเดือน โดยผลการศึกษาพบว่า ก่อนการปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการซี 1-7 มีรายได้ที่น้อยกว่ารายจ่ายจึงต้องมีการกู้เงินจากที่อื่นมาสมทบ ส่วนข้าราชการซี 8 มีรายได้ที่ใกล้เคียงกับค่าใช้จ่าย ภายหลังจากการปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการซี 1-7 มีรายได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ทำให้มีเงินออมบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ คือ การอุปโภคบริโภค การศึกษา และนำไปใช้หนี้ ตามลำดับ โดยหนี้ส่วนใหญ่จะ

เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยและยานพาหนะ สำหรับข้าราชการระดับซี 8 ขึ้นไป ภายหลังจากปรับขึ้นเงินเดือนก็ทำให้มีรายได้มากกว่ารายจ่ายและมีเงินออมที่สม่ำเสมอ โดยรายจ่ายส่วนใหญ่ยังคงเกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค การลงทุนในธุรกิจส่วนตัวและการศึกษาตามลำดับ และหนี้สินที่มีอยู่จะเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ที่ให้ประกอบธุรกิจ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการนั้น ไม่ได้ทำให้การใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากเท่าที่ควร เนื่องจากการปรับขึ้นทีละไม่มากและในขณะเดียวกันราคาสินค้าในท้องตลาดก็ปรับราคาขึ้นสูง แต่การปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการระดับซี 1-7 ช่วยให้การเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากมีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และการปรับขึ้นเงินเดือนของข้าราชการระดับซี 8 ก็มีมีส่วนช่วยในด้านการออมที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

เรขา ธนนาทนะชน (2551) ศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประการแรกเพื่อประมาณค่าใช้จ่ายในการบริโภคและการออมของข้าราชการครู ประการที่สองเพื่อศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการครู และประการที่สามเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการครู โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 292 คน แยกกลุ่มการวิเคราะห์เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุเวลาดำรงราชการ 1-20 ปี 21-30 ปี และ 31 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มที่ 1 พบว่า มีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 418,266 บาทต่อปี นอกจากรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคยังมีค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 42.33 ของรายได้ ส่วนใหญ่เป็นค่าดอกเบี้ยและดอกเบี้ยแถมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.43 ของรายได้ มีการออมเฉลี่ย 59,448 บาท ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปเบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.82 ของการออมทั้งหมด กลุ่มที่ 2 มีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 585,586 บาทซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค ถึงร้อยละ 46.45 ของรายได้ ส่วนใหญ่เป็นค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมากที่สุด ร้อยละ 8.35 ของรายได้ และมีการออมเฉลี่ย 87,130 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.95 ของการออมทั้งหมด ส่วนกลุ่มที่สามพบว่า มีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 532,476 บาท ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 37.63 ของรายได้ ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ มากที่สุด ร้อยละ 6.79 ของรายได้ และมีการออมเฉลี่ย 75,319 บาท เป็นรูปแบบการออมอื่นๆ เช่น ค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ เงินค่าสมาชิกฌาปนกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.34 ของการออมทั้งหมด ต่างจากกลุ่มอายุเวลาดำรงราชการอื่น

สามารถ พวงเรือนแก้ว (2552) วิเคราะห์รูปแบบการใช้การของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ พนักงานฝ่ายผลิตที่ปฏิบัติงานในบริษัทที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งหมด 400 ราย จากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม พบว่า รายรับเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานระดับปฏิบัติการเป็นจำนวน 5,268 บาท เมื่อนำมาเทียบกับค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานประมาณ 6,430 บาทแล้ว รายรับดังกล่าวไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่ายานพาหนะ สิ้นค้าฟุ่มเฟือย ฯลฯ ดังนั้นพนักงานจึงจำเป็นต้องหารายได้เสริม เพื่อเพิ่มรายรับให้กับตนเอง เช่น การทำงานล่วงเวลา การทำอาชีพเสริม เป็นต้น ซึ่งทำให้มีรายรับเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8,828 บาท และเมื่อนำมาเทียบกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อการยังชีพและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ประมาณ 10,552 บาท พบว่า พนักงานยังคงมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งจำนวนผู้ที่มีภาระหนี้สิน 187 คนจากทั้งหมด 400 คน โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สิน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ เป็นต้น สำหรับการทำงานล่วงเวลา พนักงานจะทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานถึง 12 ชั่วโมง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพที่ย่ำแย่และผลที่ตามมาคือ ประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลง ก่อให้เกิดความเครียดจากการทำงาน นอกจากผลกระทบจากการทำงานที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีผลกระทบในด้านของหนี้สิน โดยการกู้ยืมเงินทั้งนอกระบบและในระบบหรือการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตเงินสด ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า หนี้สินนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะแต่ครัวเรือนเกษตรกร แต่พนักงานนิคมอุตสาหกรรมเองก็มีหนี้สินสูงด้วยเช่นกัน

ดร.วรณ ไตรแสง (2554) วิเคราะห์โครงสร้างของรายได้ รายจ่ายและเงินออมของพนักงานกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างและความสัมพันธ์ของรายได้ รายจ่ายและเงินออม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 140 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายได้ รายจ่ายและเงินออมกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-square) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายได้ รายจ่ายและเงินออมของกลุ่มตัวอย่างจากค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคนิยม (APC) และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (APS) และใช้เทคนิค Simple Regression Analysis หาค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการบริโภคนิยม (MPC) และค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออม (MPS) ผลการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคนิยมต่อรายได้พบว่า ค่า APC มีค่าเท่ากับ 0.62 คือ รายได้ 1 บาท ถูกใช้เพื่อการบริโภคนิยมเท่ากับ 0.62บาทและค่า APS เท่ากับ 0.37 คือ รายได้ 1 บาท จะมีการออมเท่ากับ 0.37 บาทจากสมการ Simple regression พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันการใช้จ่าย โดยมีค่า MPC เท่ากับ 0.614 คือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น 100 บาท จะทำให้

บริโภคเพิ่มขึ้น 61.4 บาท และค่า MPS เท่ากับ 0.386 คือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น 100 บาท จะทำให้การ
ออมเพิ่มขึ้น 38.6บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved